

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตรดังกล่าว ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป รวม ๑๒๔ รายการ โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขชื่อจาก “มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ” เป็น “มาตรฐานสินค้าเกษตร”
๒. แก้ไขชื่อย่อจาก “มกอช.” เป็น “มกษ.”

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

ดร.ฉ. ๒.๕๕๖

(นางจิระพันธ์ ข.เจริญยิ่ง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 2501-2548

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 2501-2005

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR OKRA

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.20

ISBN 974-403-317-7

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 2501 - 2548

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 2501 - 2005

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR OKRA

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0 2283 1600 www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 122 ตอนพิเศษ 117 ง

วันที่ 20 ตุลาคม พุทธศักราช 2548

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณา ร่างมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ
หน่อไม้ฝรั่ง พริก กระเจี๊ยบเขียว

1.	ประธานอนุกรรมการ
นายมานิช ทองเจียม	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพืชสวน กรมวิชาการเกษตร
2.	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร
นางปิยรัตน์ เขียนมีสุข
นางสาวอรุณี วงษ์กอบบริษัท
นายกอบเกียรติ์ บันลือ
นางสาวอรพรรณ วิเศษสังข์	
3.	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
นายโอฬาร พิทักษ์
นางอรสา ดิสถาพร	
4.	ผู้แทนกรมส่งเสริมการส่งออก
นายนิพนธ์ ทวีพานิชย์	
5.	ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์
นางวัชรีย์ กลิ่นสอน
นายอิทธิพล ไตรส	
6.	ผู้แทนสำนักมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวเมทนี สุคนธ์รักษ์
นางอรทัย ศิลปนาพร
นายพิศาล พงศาพิชณ์	
7.	ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผศ.สุเทวี ศุขปรากการ
นางสิริกุล วะลี	
8.	ผู้แทนคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร	
9.	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นางอรนุช กองกาญจนะ
นางลัดดา ธนาลัย
นายสมเกียรติ สุนทรอำไพ	ผู้เชี่ยวชาญด้านศัตรูพืช
ผู้แทนบริษัท สวิฟท์ จำกัด
ผู้แทนภาคการผลิต
10.	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวทรงศณีย์ ปรัชญาบำรุง
นางสาวมนธิชา สรรพอาสา	อนุกรรมการและเลขานุการ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ :
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว
พ.ศ. 2548

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2548 มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว ไว้ใช้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2548

(คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว

1 ขอบข่าย

1.1 มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ ครอบคลุมระบบการผลิตและการตรวจประเมินระบบการผลิตกระเจี๊ยบเขียว (okra) ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Abelmoschus esculentus* L. Moench วงศ์ Malvaceae ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิตในแปลงจนถึงจุดรวบรวม (collecting house) เพื่อให้ได้กระเจี๊ยบเขียวฝักสดที่ปลอดภัยและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภค

1.2 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียวนี้ ให้ใช้ร่วมกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กระเจี๊ยบเขียว

2 บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 แปลงปลูก หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชพันธุ์ที่มีอาณาเขตไม่ต่อเนื่องกับพื้นที่อื่น หรือในกรณีที่มีอาณาเขตต่อเนื่องกันกับพื้นที่อื่น แต่มีการจัดการกระบวนการผลิตแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งการจัดการปัจจัยการผลิต การจัดทำแผนการดูแลรักษา และการจัดการบุคลากรในแปลงปลูก

2.2 ปุ๋ยอินทรีย์ หมายถึง ปุ๋ยที่ได้จากวัสดุอินทรีย์ ซึ่งผลิตด้วยกรรมวิธีทำให้ขึ้น สับ บด หมัก ร่อน หรือกรรมวิธีอื่น แต่ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยชีวภาพ

2.2.1 ปุ๋ยหมัก หมายถึง ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการย่อยสลายเสร็จสมบูรณ์แล้วจนแปรสภาพจากรูปเดิม เมื่อนำไปให้แก่วัชพืชจะให้ธาตุอาหารที่จำเป็นแก่พืช

2.2.2 ปุ๋ยคอก หมายถึง ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำสิ่งขับถ่ายสัตว์มาผ่านกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์จนเสร็จสมบูรณ์แล้ว

2.3 ปุ๋ยชีวภาพ หมายถึง ปุ๋ยที่ได้จากการนำจุลินทรีย์ที่มีชีวิตมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน ทางชีวภาพ ทางกายภาพ และทางชีวเคมี และให้หมายความรวมถึงหัวเชื้อจุลินทรีย์

2.6 วัตถุอันตราย หมายถึง วัตถุดังต่อไปนี้

- วัตถุระเบิดได้
- วัตถุไวไฟ
- วัตถุออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
- วัตถุมีพิษ
- วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
- วัตถุกัมมันตรังสี
- วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- วัตถุกัดกร่อน
- วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
- วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

(ที่มา : พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535)

2.7 วัตถุอันตรายทางการเกษตร หมายถึง วัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

2.8 สุขลักษณะ หมายถึง ลักษณะที่ถูกต้องตามหลักปฏิบัติที่ดี ได้แก่ ภาวะและมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมต่อการบริโภค

2.7 ศัตรูพืช (pest) หมายถึง ชนิดหรือสายพันธุ์ของพืช สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตที่ทำให้เกิดโรค ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืชหรือผลิตผลพืช

3 ลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

ลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีตรวจประเมิน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว ให้เป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีตรวจประเมิน (ดูรายละเอียดคำแนะนำในภาคผนวก ค)

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
1. แหล่งน้ำ	- แหล่งน้ำต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน	- ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในภาวะเสี่ยง ให้ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ปลูก	- ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล	- ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในภาวะเสี่ยง ให้ตรวจวิเคราะห์คุณภาพดิน
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	- หากจำเป็นต้องใช้ ให้ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ในกรณีที่เกิดเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้	- ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตร - ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - กรณีที่มีหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ ให้สุ่มวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผล
4. กระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว		
4.1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	- ต้องสำรวจศัตรูพืชในแปลง หากพบการระบาดในระดับที่ทำความเสียหายต้องป้องกันกำจัด หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามข้อกำหนดข้อ 3	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
4.2 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยคอก	- ปุ๋ยอินทรีย์ที่นำมาใช้ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ รวมทั้งวิธีและลักษณะในการใช้ต้องดูแลเพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของวัตถุอันตรายหรือจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคในระดับที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค - ห้ามใช้สิ่งขับถ่ายจากคนในแปลงกระเจียบเขียว	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการได้มาและการใช้ปุ๋ย หากอยู่ในภาวะเสี่ยงให้ตรวจวิเคราะห์ปุ๋ย
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว		
5.1 อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว	- อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพของผลิตผล และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	- ตรวจพินิจอุปกรณ์และภาชนะ

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
5.2 วิธีเก็บเกี่ยว 5.3 วิธีปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวโดยวิธีตัดด้วยอุปกรณ์คม สะอาด ต้องระมัดระวังไม่ให้ฝักชำหรือเกิดการเสียหาย - ตัดโคนฝักให้เรียบตรง โคนฝักต้องสะอาด - ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องมีการจัดวางอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ฝักชำหรือเกิดความเสียหาย - มีการคัดแยกฝักที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก และคัดแยกชั้นคุณภาพ และขนาดก่อนจำหน่าย โดยอ้างอิงตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กระเจี๊ยบเขียว (มกอช. 1501-2547) หรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า	- ตรวจพินิจวิธีเก็บเกี่ยว - ตรวจพินิจกระเจี๊ยบเขียวที่ผ่านการเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวแล้ว
6. การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณพื้นที่ปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต 6.1 การขนย้าย การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต 6.2 การสอบกลับผลผลิต	- อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาดไม่มีการปนเปื้อนที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค - สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง มีการหมุนเวียนอากาศดี ไม่เกิดความร้อนสะสม และสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย - ผลผลิตที่อยู่ในระหว่างการเก็บรักษา และขนย้ายจะต้องมีการระบุให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้	- ตรวจพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ พาหนะ ขั้นตอน วิธีการขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต - ตรวจการติดรหัส เครื่องหมาย หรือบันทึกข้อมูลที่แสดงแหล่งที่มาของผลผลิต

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	- ต้องดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้กระเจี๊ยบเขียวเกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคจากผู้สัมผัสกับกระเจี๊ยบเขียวโดยตรง โดยเฉพาะในชั้นเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว	- ตรวจพิจารณาการปฏิบัติงานในชั้นเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว และ/หรือจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน
8. การบันทึกข้อมูล	ต้องบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ - การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - การได้มาและการใช้ปุ๋ย ตามตัวอย่างแบบบันทึกในภาคผนวก ก และ ข	- ตรวจบันทึกข้อมูล

4 คำแนะนำหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับกระเจี๊ยบเขียว

คำแนะนำนี้ มีไว้ให้เกษตรกรใช้ปฏิบัติในการผลิตกระเจี๊ยบเขียว รายละเอียดอธิบายไว้ในภาคผนวก ค

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย

ข้อมูลแหล่งที่มาของปุ๋ย

ชื่อเจ้าของแปลงปลูก นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....
เลขทะเบียนเจ้าของแปลงปลูก หรือ หมายเลขบัตรประจำตัวเกษตรกร ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

รายการปุ๋ย	วัน เดือน ปี ที่จัดซื้อ	ปริมาณ	แหล่งที่ได้มา	รายละเอียดเฉพาะ ¹⁴	ผู้บันทึก

¹⁴ รายละเอียดเฉพาะของปุ๋ยที่จัดซื้อ เช่น ผู้ผลิต ประเภท และในการผลิตของปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ให้ระบุผู้ผลิต ประเภทของปุ๋ย รวมทั้งกรรมวิธีการผลิตปุ๋ยนั้น

ข้อมูลการใช้ปุ๋ย

วันที่ วันที่	ชนิดปุ๋ย	ปริมาณปุ๋ยที่ใช้	วิธีการใช้	ช่วงระยะของการปลูก ^{2/}

^{2/} ช่วงระยะของการปลูก เช่น ระยะพักต้น ระยะเก็บเกี่ยว

ภาคผนวก ค

คำแนะนำหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียว (Good Agricultural Practices for Okra)

1 แหล่งน้ำ

1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน และน้ำมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้ในการเกษตร ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือน้ำที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตร โลหะหนัก จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค กรณีจำเป็นต้องใช้น้ำดังกล่าว ต้องมีหลักฐาน หรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

1.2 ในระยะเริ่มจัดระบบการเกษตร ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำ และบันทึกรายละเอียดตามตัวอย่างแบบบันทึกที่ 1 (ผลการวิเคราะห์ดินและน้ำ) รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร และมีการอนุรักษ์แหล่งน้ำและสภาพแวดล้อม

2 พื้นที่ปลูก

2.1 จัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก ชนิดพืชและพันธุ์ที่ปลูก ประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี และรายละเอียดอื่นๆ ตามตัวอย่างแบบบันทึกที่ 2 (ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก)

2.2 ในกรณีพื้นที่ปลูกอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของพื้นที่อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเก็บตัวอย่างดินส่งห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถตรวจวิเคราะห์ และบันทึกข้อมูลตามตัวอย่างแบบบันทึกที่ 1 (ผลการวิเคราะห์ดินและน้ำ) รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.1 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรให้ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องสอดคล้องกับศัตรูพืชที่สำรวจพบ หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่ระบุไว้ในฉลากกำกับกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิด หรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกตามภาคผนวก ก (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช)

3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้นๆ ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และในกรณีที่ถูกห้ามการส่งออกห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้

3.3 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้

3.4 ผู้ประกอบการและแรงงานที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิดและอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์หัวฉีด รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลา เพื่อป้องกันสารพิษเปื้อนเสื้อผ้าและร่างกาย ผู้ปฏิบัติงานควรสวมเสื้อผ้ามิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากาก หรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และสวมรองเท้าเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

3.5 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้มีความเข้มข้นที่ถูกต้อง ก่อนนำไปพ่นให้ปรับปริมาตรน้ำและคนให้เป็นเนื้อเดียวกัน พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง และขณะปฏิบัติงานผู้พ่นควรอยู่เหนือลมตลอดเวลา

3.6 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรในปริมาณที่ใช้ให้หมดในคราวเดียว ไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

3.7 เมื่อใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรหมดแล้ว ให้ล้างภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรนั้นๆ ด้วยน้ำ 2-3 ครั้ง เทลงในถังพ่นสาร เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3.8 ภาชนะบรรจุวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว ต้องทำให้ชำรุดเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้อีก แล้วจึงนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดสำหรับทิ้งภาชนะบรรจุวัตถุดิบตรายทางการเกษตรโดยเฉพาะ หรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ ให้มีความลึกมากพอที่สัตว์ไม่สามารถคุ้ยขึ้นมาได้ และห้ามเผาทำลาย

3.9 หลังการพ่นวัตถุดิบตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควรนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง

3.10 ภาชนะบรรจุวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ใช้ไม่หมดในคราวเดียว ให้ปิดฝาภาชนะบรรจุให้สนิทเมื่อเลิกใช้ และนำไปเก็บในสถานที่เก็บวัตถุดิบตรายทางการเกษตร

3.11 ให้จัดเก็บวัตถุดิบตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตในสถานที่ที่มีมิดชิด ปลอดภัย ป้องกันแดดและฝนได้ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

3.12 ให้แยกสถานที่เก็บวัตถุดิบตรายทางการเกษตรให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุดิบตรายทางการเกษตรสู่ผลิตภัณฑ์อาหาร และสิ่งแวดล้อม

3.13 ให้จัดเก็บวัตถุดิบตรายทางการเกษตรในภาชนะปิดมิดชิด แสดงป้ายให้ชัดเจน และแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกับปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืช และอาหารเสริมต่างๆ สำหรับพืช วัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม

3.14 มีเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ เช่น น້ายาล้างตา น้ำสะอาด ทาย และอุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น ในสถานที่เก็บหรือสถานที่ใช้วัตถุดิบตรายทางการเกษตร

3.15 ไม่มีวัตถุดิบตรายที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบตราย พ.ศ.2535 เก็บรักษาอยู่ในสถานที่เก็บสารเคมี หรือภายในแปลงเพาะปลูก

3.16 ผู้ใช้วัตถุดิบตรายทางการเกษตรควรได้รับการฝึกอบรมวิธีการใช้วัตถุดิบตรายอย่างถูกต้องเหมาะสม

4 กระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว

4.1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.1.1 เกษตรกรควรรู้จักชนิด วงจรชีวิตของศัตรูพืชที่สำคัญ ตลอดจนวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ รายละเอียดศัตรูพืชที่สำคัญของกระเจียบเขียว ดูข้อมูลตามภาคผนวก ก

4.1.2 มีการติดตามการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูลตามตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลในภาคผนวก ก (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช)

4.1.3 ควรใช้วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ดังต่อไปนี้ได้อย่างหนึ่งหรือร่วมกัน ได้แก่

4.1.3.1 วิธีกล เช่น การใช้กับดักกาวเหนียว ถอนต้นที่เป็นโรคแล้วทำลาย การกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงาน ขณะที่วัชพืชรยังเล็กหรือยังไม่ออกดอก และการคลุมดินในแถวปลูก

4.1.3.2 วิธีใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น สารชีวอินทรีย์ ตัวห้ำ ตัวเบียน

4.1.3.3 วิธีใช้สารสกัดจากธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา

4.1.3.4 วิธีใช้สารเคมี เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ และอยู่ในคำแนะนำของทางราชการ

4.2 ปัจจัยการผลิต

4.2.1 จัดทำรายการปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุ รายการ ปริมาณ วัน เดือน ปี ที่จัดซื้อ และบันทึกข้อมูล

4.2.2 เมล็ดพันธุ์

4.2.2.1 เลือกใช้พันธุ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด

4.2.2.2 เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ มีความต้านทานศัตรูพืชจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีประวัติการผลิตที่น่าเชื่อถือ หรือเลือกเก็บเมล็ดพันธุ์จากแปลง/ต้นที่มีคุณภาพดี

4.2.2.3 บันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อพันธุ์ บริษัทจำหน่าย วัน เดือน ปีที่ผลิต หรือแปลงที่เลือกเก็บเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น ตามตัวอย่างแบบบันทึกที่ 2 (ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแปลงปลูก)

4.2.2.4 การคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามวิธีการและอัตราที่แนะนำบนฉลากของวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

4.2.3 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ควรมีการจัดการที่ดีที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพสู่ผลิตผล ในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

4.2.3.1 ปุ๋ยอินทรีย์ ควรผ่านกระบวนการหมัก หรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคต่อคนลงได้ ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของมนุษย์มาเป็นปุ๋ย

4.2.3.2 ไม่ควรใช้ตะกอนน้ำเสียมาเป็นวัสดุผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หรือหากใช้ ควรมีข้อมูลที่แสดงว่าปุ๋ยอินทรีย์นั้น ไม่มีสารปนเปื้อนประเภทโลหะหนักในระดับที่เป็นอันตราย

4.2.3.3 หากซื้อปุ๋ยอินทรีย์ จากผู้จำหน่ายมาใช้ ควรมีข้อมูลประเภทหรือกระบวนการที่ผู้ผลิตปุ๋ยใช้ในการลดเชื้อจุลินทรีย์ และหากเป็นไปได้ควรมีเอกสารยืนยันจากผู้ผลิต แสดงถึงคุณลักษณะ เช่น ผลการตรวจวิเคราะห์ปุ๋ย รายละเอียดคุณลักษณะทางจุลินทรีย์และเคมี

4.2.3.4 วิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในช่วงระยะเวลาเก็บเกี่ยว หรือใกล้ระยะเวลาเก็บเกี่ยว กระเจียบเขียว

4.2.3.5 บริเวณหมัก ย่อยสลาย หรือเก็บรักษาปุ๋ยอินทรีย์ ควรอยู่ห่างจากแปลงกระเจียบเขียว และอยู่ในบริเวณที่จะไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนลงสู่แปลงกระเจียบเขียว จากการชะล้างของฝน หรือน้ำท่วม

4.2.3.6 บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการได้มาและการใช้ปุ๋ย เช่น วันที่ ชนิด ปริมาณ และวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ รวมทั้งช่วงระยะเวลาของการปลูกกระเจียบเขียวที่มีการใช้ปุ๋ย ตามตัวอย่างแบบบันทึกในภาคผนวก ข (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย) และเก็บรักษาไว้เพื่อการตรวจสอบ

4.2.4 การใช้ปุ๋ยเคมี เลือกใช้เฉพาะปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมต่อพืชที่ปลูกในอัตราตามคำแนะนำบนฉลาก ทั้งนี้ควรใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

4.3 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

4.3.1 จัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

4.3.2 จัดให้มีอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

4.3.3 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน

4.3.4 จัดทำแผนการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร และมีการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมบันทึกข้อมูลการบำรุงรักษาทุกครั้ง

4.3.5 มีการตรวจสอบสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ก่อนนำออกไปใช้งาน เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน เช่น หัวฉีดพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตร ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามี ความคลาดเคลื่อนให้ปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน

4.3.6 มีการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่ง ผลผลิตทุกครั้งก่อนการใช้งาน และหลังใช้งาน ก่อนนำไปเก็บ

4.4 การจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้

4.4.1 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาศ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

4.4.2 นำเศษพืชออกจากแปลง เพื่อป้องกันการเป็นแหล่งอาศัยและสะสมศัตรูพืช

4.4.3 เผาส่วนของกิ่งพืชที่มีโรคนอกแปลงปลูก

4.4.4 เศษพืชหรือกิ่งที่ตัดแต่งจากต้นและไม่มีโรค สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้

5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

5.1 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวกระเจียบเขียว เช่น มีด ต่อกมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วทำความสะอาด ก่อนนำไปเก็บ

5.2 ภาชนะบรรจุผลผลิตระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน

5.3 วิธีเก็บเกี่ยวกระเจียบเขียว ควรปฏิบัติดังนี้

5.3.1 ควรเก็บเกี่ยวในช่วงเช้าตรู่

5.3.2 ใช้มีดคมตัดขั้วที่ละฝัก ตัดขั้วให้ตรง วางในภาชนะบรรจุอย่างระมัดระวัง อย่าโยน

5.3.3 แต่งกายให้มิดชิด ใส่ถุงมือผ้าและถุงมือยางทุกครั้งเพื่อป้องกันการระคายผิวหนัง

5.4 การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว ควรปฏิบัติดังนี้

5.4.1 ให้นำฝักกระเจียบเขียวเข้าที่ร่มหรือที่พักที่มีการระบายอากาศดี ไม่ทิ้งไว้กลางแจ้ง

5.4.2 วางแผ่ฝักกระเจียบเขียว บนวัสดุสะอาด อย่างวางสุมทับซ้อน เพื่อระบายความร้อน

5.4.3 คัดแยกฝักระเจี๊ยบเขียวที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาด ตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กระเจี๊ยบเขียว (มกอช. 1501-2547) หรือตามข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ

6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล

6.1 ภาชนะบรรจุกระเจี๊ยบเขียวต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีคุณสมบัติถ่ายเทอากาศและทนทานต่อการขนส่ง ปราศจากกลิ่นและวัตถุแปลกปลอม

6.2 แยกภาชนะที่ใช้ในการบรรจุผลิตผลจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางเกษตร หรือปุย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ที่เป็นอันตรายต่อการบริโภคและสร้างความเสียหายแก่ผลิตผล ในกรณีที่ไม่สามารถแยกภาชนะบรรจุผลิตผลจากภาชนะขนย้ายสารเคมีหรือปุยได้ ควรทำความสะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนด้วย

6.3 อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด

6.4 สถานที่เก็บรักษาหรือที่พักชั่วคราวต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่อยู่ใกล้แหล่งปฏิกูล มีการหมุนเวียนอากาศดี ไม่เกิดความร้อนสะสม ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายจากสัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อยคลาน และต้องป้องกันไม่ให้กระเจี๊ยบเขียวถูกแสงแดด

6.5 หากยังไม่มีมีการขนส่งไปถึงผู้รับซื้อ ควรเก็บรักษาฝักระเจี๊ยบเขียวในสภาพอุณหภูมิระหว่าง 8 – 15 องศาเซลเซียส

6.6 ผลิตผลที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย ควรมีการติดรหัสหรือเครื่องหมายแสดงแหล่งของเกษตรกรและแปลงปลูกหรือวันที่เก็บเกี่ยวในภาชนะบรรจุ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบแหล่งที่มา และการหมุนเวียนผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7 สุขลักษณะส่วนบุคคล

7.1 ผู้ที่จะสัมผัสกับกระเจี๊ยบเขียวโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดของเสียต่าง ๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลและปัจจัยการผลิต

7.3 ห้ามบุคคลที่เจ็บป่วยและอาจนำโรคสู่ผลิตผล เช่น โรคติดต่อระบบทางเดินอาหาร อุจจาระร่วง บิด เข้าไปในบริเวณที่ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการหรือแรงงานที่เจ็บป่วยให้รายงานให้ผู้จัดการดูแลการผลิตทราบ

8 การบันทึกข้อมูล

8.1 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่าง ๆ และบันทึกข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตกระเจียบเขียว

8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น ๆ และในกรณีที่มีแปลงผลิตมากกว่า 1 แปลง ให้มีการแยกบันทึกข้อมูลเป็นรายแปลง ควรลงชื่อผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บันทึกทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล

8.3 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปีของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่คุณประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ แบบบันทึกและรายการเอกสารที่ควรจัดทำ มีดังต่อไปนี้

8.3.1 แบบบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตามภาคผนวก ก

8.3.2 แบบบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย ตามภาคผนวก ข โดยมีรายละเอียดของ วัน เดือน ปี ปริมาณ ร้านค้า/บริษัทที่จัดจำหน่ายปุ๋ย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปุ๋ยอินทรีย์ รวมทั้งปุ๋ยชีวภาพ กรณีที่ปุ๋ยที่ได้มาไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ หรือไม่น่าเชื่อถือ ให้ส่งปุ๋ยนั้นไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อน เช่น วัตถุอันตราย สารปนเปื้อนประเภทโลหะหนัก หรือจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

8.3.3 เอกสารแสดงรายการการจัดเก็บปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ โดยมีรายละเอียดของสถานที่จัดเก็บ วิธีการจัดเก็บ หรือกรณีไม่มีการบันทึกเอกสาร ควรมีการจัดการสถานที่จัดเก็บ เช่น มีป้ายแสดงรายการไว้ชัดเจน แยกปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ เป็นสัดส่วนหรือหมวดหมู่ สะอาด ปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน

8.3.4 เอกสารหรือหลักฐานแสดงผลการตรวจวิเคราะห์ ดิน น้ำ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ

ภาคผนวก ง
ศัตรูพืชที่สำคัญของกระเจี๊ยบเขียว

รายชื่อศัตรูพืช	ลักษณะอาการและการเข้าทำลาย	วิธีและเกณฑ์การสำรวจ
โรคใบจุด	เชื้อราจะเข้าทำลายที่ใบล่างก่อน แล้วลุกลามสู่ใบยอด พบด้านหน้าใบมีสีเหลืองปนน้ำตาล เมื่อพลิกด้านหลังใบจะพบเชื้อราเป็นผงสีขาว ถ้าอาการรุนแรง จะเปลี่ยนเป็นสีเทาปนดำ ทำให้ใบแห้งและร่วง ต้นทรุดโทรม พบในช่วงกระเจี๊ยบเขียวอายุประมาณ 60 วัน แพร่ระบาดมากในช่วงฤดูหนาวที่มีความชื้นสูง หมอก น้ำค้างลงจัด	-สำรวจการเข้าทำลายของโรคใบจุด ถ้าพบอาการของโรคที่บริเวณใบล่างประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่ใบ ให้ป้องกันกำจัด
โรคสแคป	เชื้อราจะเข้าทำลายฝักอ่อน ระยะแรกจะพบตุ่มเล็กๆ สีดำกระจายทั่วฝัก เมื่อแผลขยายติดต่อกันทำให้ฝักบิดงอและเป็นสะเก็ดแห้ง แพร่ระบาดได้ง่ายในช่วงฤดูฝนที่มีความชื้นสูง โดยเฉพาะแปลงที่มีพื้นที่ปลูกแบบร่องที่มีน้ำล้อมรอบจะระบาดรุนแรง	-สำรวจการเข้าทำลายของโรคสแคป ถ้าพบอาการของโรคที่บริเวณฝักอ่อน ให้ป้องกันกำจัด
หนอนกระทู้หอม	ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน วางไข่เป็นกลุ่มสีขาวมีขนปกคลุมบนส่วนที่อ่อนของพืช เช่น ใบ ก้านใบ หนอนกัดกินส่วนต่างๆของพืช หนอนโตเต็มที่จะเข้าดักแด้ในดิน	-สำรวจการเข้าทำลายของหนอนกระทู้หอม ถ้าพบกลุ่มไข่มากกว่า 1 กลุ่มต่อต้น หรือหนอนมากกว่า 1 ตัวต่อต้น ให้ป้องกันกำจัด
เพลี้ยจักจั่นฝ้าย	ตัวเต็มวัยรูปร่างยาวรี สีเขียวอ่อน วางไข่เป็นฟองเดี่ยว ตามเส้นใบ หรือก้านใบ ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ ทำให้ใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและม้วนงอ พบระบาดได้ตลอดฤดูปลูก	-สำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยจักจั่นฝ้าย ถ้าพบมากกว่า 1 ตัวต่อฝัก หรือต่อใบ ให้ป้องกันกำจัด

รายชื่อศัตรูพืช	ลักษณะอาการและการเข้าทำลาย	วิธีและเกณฑ์การสำรวจ
หนอนเจาะสมอฝ้าย	ตัวเต็มวัยวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ ตามส่วนอ่อนของพืช เช่น ใบ ก้านใบ ยอดอ่อน หนอนวัยแรกกัดกินทำลายอยู่ภายในฝัก พบระบาดมากในช่วงออกดอกและติดฝัก	-สำรวจการเข้าทำลายของหนอนเจาะสมอฝ้าย ถ้าพบไข่มากกว่า 1 ฟอง หรือหนอนมากกว่า 1 ตัวต่อ 2 ต้น ให้ป้องกันกำจัด
หนอนกระทู้ผัก	ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน วางไข่เป็นกลุ่มสีน้ำตาลคล้ายฟางข้าว ตามใบ กิ่งและก้าน หนอนวัยแรก อยู่รวมเป็นกลุ่มกัดแทะกินใบ ก้าน และฝัก เมื่อหนอนโตขึ้นจะเคลื่อนย้ายกัดกินทุกส่วนของพืช หนอนโตเต็มที่เข้าดักแด้ในดิน พบระบาดตลอดฤดูปลูก	-สำรวจการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ผัก ถ้าพบมากกว่า 1 ตัวต่อ 2 ต้นหรือกลุ่มไข่มากกว่า 1 กลุ่มต่อ 2 ต้น ให้ป้องกันกำจัด
แมลงหริ่งขาว	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใบ และเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสที่สำคัญ คือ โรคเส้นใบเหลือง ทำให้เกิดอาการต่างเหลืองตามเส้นใบ ฝักเป็นสีเหลือง พบระบาดตลอดฤดูปลูก	-สำรวจการระบาดของแมลงหริ่งขาวเมื่อพบให้ป้องกันกำจัด

ตัวอย่าง
แบบบันทึกที่ 2 (หน้า 1/4)
ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแปลงปลูก
ข้อมูลประจำปี

ชื่อเจ้าของแปลงปลูก (นาย/ นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

เลขทะเบียนเจ้าของแปลงปลูก หรือ หมายเลขบัตรประจำตัวเกษตรกร

จำนวน.....ไร่ แยกเป็น แปลงปลูก

ที่อยู่ ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....เลขที่.....

ถนน.....ตรอก/ซอย.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

e-mail.....website.....

ชื่อผู้ติดต่อหรือผู้แทน

(นาย/ นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

ที่อยู่ ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....เลขที่.....

ถนน.....ตรอก/ซอย.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

e-mail.....website.....

ลงชื่อผู้ประกอบการ.....
(.....)

ลงชื่อผู้ติดต่อหรือผู้แทน.....
(.....)

ตัวอย่าง
แบบบันทึกที่ 2 (หน้า 2/4)
ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแปลงปลูก

ชื่อเจ้าของแปลงปลูก นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขทะเบียนเจ้าของแปลงปลูก หรือ หมายเลขบัตรประจำตัวเกษตรกร

ที่ตั้งแปลงปลูก เลขที่.....หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

รวมทั้งสิ้น จำนวน แปลงปลูก จำนวน.....ไร่

แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แสดงเส้นทางคมนาคม และสถานที่สำคัญในบริเวณใกล้เคียง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังแปลงปลูก

N

ตัวอย่าง
แบบบันทึกที่ 2 (หน้า 3/4)
ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแปลงปลูก

แปลงปลูกที่.....ปีทำการ.....

ที่ตั้งแปลงปลูก หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....พื้นที่.....ไร่

1.1 พันธุ์ที่ปลูก

พันธุ์.....ระยะปลูก.....จำนวนต้น..... วันที่ปลูก(อายุต้น).....

พันธุ์.....ระยะปลูก.....จำนวนต้น..... วันที่ปลูก(อายุต้น).....

พันธุ์.....ระยะปลูก.....จำนวนต้น..... วันที่ปลูก(อายุต้น).....

พันธุ์.....ระยะปลูก.....จำนวนต้น..... วันที่ปลูก(อายุต้น).....

1.2 ระบบน้ำที่ใช้.....อัตราการจ่ายน้ำ.....ลิตร/ชั่วโมง

1.3 ประเภทดิน.....

1.4 ประวัติการใช้พื้นที่การผลิต ก่อนปลูกพืชปัจจุบันย้อนหลัง 3 ปี

พื้นที่ไม่เคยใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ชนิดของพืชที่เคยปลูกมาก่อน ปีที่ 1.....
 ปีที่ 2
 ปีที่ 3

1.5 ประวัติการแพร่ระบาดของศัตรูพืช และการกำจัด

ชื่อ ศัตรูพืช ปีที่ระบาด.....พื้นที่ระบาด ร้อยละ การกำจัด.....

ชื่อ ศัตรูพืช ปีที่ระบาด.....พื้นที่ระบาด ร้อยละ การกำจัด.....

ชื่อ ศัตรูพืช ปีที่ระบาด.....พื้นที่ระบาด ร้อยละ การกำจัด.....

ชื่อ ศัตรูพืช ปีที่ระบาด.....พื้นที่ระบาด ร้อยละ การกำจัด.....

ชื่อ ศัตรูพืช ปีที่ระบาด.....พื้นที่ระบาด ร้อยละ การกำจัด.....

1.6 ข้อมูลอื่น ๆ

.....

กระเจี๊ยบเขียวเป็นพืชผักที่สำคัญทางเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของประเทศไทย เกษตรกรสามารถผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศและเพื่อส่งออก ดังนั้นเพื่อให้การผลิตกระเจี๊ยบเขียวของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับสากล สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยด้านอาหารแก่ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเห็นสมควรจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับกระเจี๊ยบเขียวขึ้น

มาตรฐานนี้กำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

กรมวิชาการเกษตร. 2545 .เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับกระเจี๊ยบเขียว. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ. 22 หน้า.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2546. มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 9001-2546. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 120 ตอนพิเศษ 145 ง. วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2546.

FAO/WHO. 2003. Code of Hygienic Practice for Fresh Fruits and Vegetables (ALINORM 03/13, Appendix II) adopted by the 26th Session of the Codex Alimentarius Commission (CAC). Report of the 26th Session of the CAC, Rome, 30 June – 7 July 2003.

EUREPGAP. 2004. EUREPGAP Control Points & Compliance Criteria Fruit and Vegetables Version 2.0 – Jan 04. EUREPGAP c/o FoodPLUS GmbH, Cologne, Germany.

ตัวอย่าง

แบบบันทึกที่ 2 (หน้า 4/4)

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของแปลงปลูก

แปลงปลูกที่.....ปีที่ดำเนินการ.....

แผนที่ภายในแปลงปลูก (ระบุ แหล่งน้ำ อาคารที่ปรากฏในแปลงปลูก)

